

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๔
The 4th National and International Conference, 2024

เนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา ๔๐ ปี วิทยาเขตเชียงใหม่
On the occasion of 40 Years Anniversary, Chiang Mai Campus

ภูมิพลังสร้างสรรค์ และพุทธนวัตกรรมในสังคมร่วมสมัย

Soft Power and Buddhist Innovations
for Contemporary Society

SBCS

วันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๗
Date: 23rd – 24th August 2024

ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

At Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai Campus

PaMiang Sub-district, Doisaket District, Chiang Mai, Thailand

นวัตกรรมขับเคลื่อนพัฒนาสังคม: บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

Innovation Drives Social Development: The Role of Local Governments in Sustainable Development

ประเสริฐ ปอนถิ่น, นพดณ ปัญญาวิรัต, อภิรมย์ สีตาคำ, ทิพาภรณ์ เยสุวรรณ์
Prasert Ponthin, Nopphadon Panyawirat, Aphirorn Seedakham, Tipaporn Yesuwan
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus, Thailand
Email: nopphadon.pan@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญของนวัตกรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยบทความจะอธิบายถึงนิยามและประเภทของนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม รวมถึงยกตัวอย่างนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ยังจะอธิบายถึงหลักการและมิติต่างๆ ของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่ออนาคต และบทบาทของ อปท. ในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามกฎหมาย อำนาจ หน้าที่ และบทบาทที่กำหนดไว้

บทความจะนำเสนอแนวทางและกลยุทธ์ที่ อปท. สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรม รวมถึงศึกษาค้นคว้ากรณีศึกษาของ อปท. ที่ประสบความสำเร็จในการนำนวัตกรรมมาพัฒนาสังคม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับ อปท. อื่นๆ ในการนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

คำสำคัญ: นวัตกรรม, การพัฒนาอย่างยั่งยืน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, อปท., มิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

Abstract

This article aims to study the importance of innovation in driving social development and the role of local administrative organizations (LAOs) in applying innovations to achieve sustainable development goals. The article explains the definition and types of innovations related to social development, including examples of successful innovations. Additionally, it discusses the principles and various dimensions of sustainable development, the significance of sustainability for the future, and the role of LAOs in promoting sustainable development according to their legal powers, duties, and designated roles.

The article presents strategies and approaches that LAOs can utilize to foster and support innovation, along with case studies of LAOs that have successfully implemented innovations to enhance social development. These case studies serve as practical examples for other LAOs to adapt to their specific contexts.

Keywords: innovation, sustainable development, local administrative organizations, LAOs, economic, social, environmental dimensions

บทนำ

ในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นวัตกรรมกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาสังคม (Mulgan, G. ,2019 น. 35-37) นำไปสู่แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (Wolfram, M. 2018, น.452-455)

บทความนี้มุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์บทบาทสำคัญของนวัตกรรมในการขับเคลื่อนพัฒนาสังคม โดยเริ่มต้นด้วยการอธิบายความหมายและความสำคัญของนวัตกรรม ต่อมา จะเจาะลึกถึงแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน สุดท้าย บทความจะมุ่งเน้นไปที่บทบาทของ อปท. ในการส่งเสริม นวัตกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

นวัตกรรม หมายถึง สิ่งใหม่ที่สร้างขึ้นมาจากความคิดสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะ เป็นกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ หรือรูปแบบการพัฒนาที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อแก้ไขและตอบสนองต่อ ปัญหาทางสังคม นวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหาทาง สังคมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (Mulgan, G. 2019, น.11-14) โดยคำนึงถึงบริบทและ ความต้องการของชุมชน

การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของปัจจุบันโดยไม่ กระทบต่อความสามารถของคนรุ่นต่อไปในการตอบสนองความต้องการของตนเอง (Brundtland, G. H. ,1987 น. 16-17) การพัฒนาอย่างยั่งยืนมุ่งเน้นไปที่สามเสาหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Sachs, J. D. , 2015, น. 50-53) นวัตกรรมมีบทบาทสำคัญ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

อปท. มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมนวัตกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (Loveridge, D., & Street, P , 2005, น. 45-48) โดยสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น สนับสนุนการวิจัยและ พัฒนา ส่งเสริมผู้ประกอบการนวัตกรรม สร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้าง กลไกสนับสนุนนวัตกรรม

ด้วยเหตุนี้ นวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาสังคม แนวคิดการพัฒนา อย่างยั่งยืน และบทบาทของ อปท. นวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาทางสังคม ยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างอนาคตที่ยั่งยืนสำหรับทุกคน

นวัตกรรม: เครื่องมือขับเคลื่อนการพัฒนา

1 นิยามและลักษณะของนวัตกรรม

นวัตกรรม (Innovation) นั้นมาจากภาษาลาตินคำว่า “Innovare” แปลว่า “ทำ สิ่งใหม่ขึ้นมา” (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2550)

นวัตกรรม หมายถึง สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงสิ่งที่มี อยู่แล้วให้ดีขึ้น นวัตกรรมเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา ช่วย ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

การขยายความ:

สิ่งใหม่: นวัตกรรมอาจเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ กระบวนการใหม่ บริการใหม่ หรือรูปแบบ ความคิดใหม่ ที่ไม่เคยมีมาก่อน

การพัฒนาที่ดัดแปลง: นวัตกรรมอาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาที่ดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้ว ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือตอบสนองความต้องการได้ดีขึ้น

เครื่องมือขับเคลื่อนการพัฒนา: นวัตกรรมช่วยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น นวัตกรรมทางการแพทย์ ช่วยรักษาโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ นวัตกรรมทางการเกษตรช่วยเพิ่มผลผลิต นวัตกรรมด้านพลังงานช่วยลดมลพิษ เป็นต้น

ตัวอย่าง:

- การคิดค้นยาต้านมะเร็งชนิดใหม่
- การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะแบบไร้คนขับ
- การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- การคิดค้นวิธีการสอนแบบใหม่

สรุป: นวัตกรรมเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยอาศัยความคิดสร้างสรรค์ ความมุ่งมั่น และความร่วมมือ

2 ประเภทของนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม

นวัตกรรมเพื่อสังคม (Social Innovation) เป็นสิ่งใหม่ที่สร้างขึ้นมาจากความคิดสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็น กระบวนการ ผลิตภัณฑ์ หรือรูปแบบการพัฒนาที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อแก้ไขและตอบสนองต่อปัญหาทางสังคม โดยมุ่งเน้นไปที่การยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความยั่งยืนให้กับสังคม นวัตกรรมเพื่อสังคมสามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1) ตามประเด็นปัญหาที่มุ่งแก้ไข

ด้านเศรษฐกิจ: ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุน สร้างงาน กระจายรายได้ พัฒนารูปร่าง ขนาดเล็กและขนาดกลาง สนับสนุนเกษตรกร พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

ด้านสังคม: พัฒนาการศึกษ ส่งเสริมสุขภาพ ดูแลผู้สูงอายุ ช่วยเหลือผู้พิการ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ส่งเสริมความเท่าเทียม

ด้านสิ่งแวดล้อม: อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ลดมลพิษ ส่งเสริมพลังงานสะอาด พัฒนาการเกษตรยั่งยืน จัดการขยะ

ด้านการปกครอง: พัฒนาประชาธิปไตย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างความโปร่งใสต่อต้านคอร์รัปชัน พัฒนาการบริการภาครัฐ

2) ตามกลุ่มเป้าหมาย

นวัตกรรมสำหรับเด็ก: พัฒนาการศึกษ ส่งเสริมสุขภาพ ดูแลความปลอดภัย

สร้างโอกาสให้เด็กด้อยโอกาส

นวัตกรรมสำหรับเยาวชน: ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาทักษะชีวิต สร้างงาน สนับสนุนผู้ประกอบการ

นวัตกรรมสำหรับผู้หญิง: ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ สร้างโอกาสทาง เศรษฐกิจต่อต้านความรุนแรง

นวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ: ดูแลสุขภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม พัฒนา คุณภาพชีวิต

นวัตกรรมสำหรับคนพิการ: ส่งเสริมการเข้าถึง สนับสนุนการมีงานทำ พัฒนา อุปกรณ์ช่วยเหลือ

3) ตามรูปแบบการดำเนินงาน

นวัตกรรมเชิงเทคโนโลยี: ใช้เทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาทางสังคม เช่น แอปพลิเคชัน สำหรับการศึกษา ระบบการติดตามสุขภาพ แพลตฟอร์มการระดมทุน

นวัตกรรมเชิงกระบวนการ: พัฒนาวิธีการใหม่ในการแก้ปัญหาทางสังคม เช่น รูปแบบการสอนใหม่ ระบบการจัดการขยะ กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน

นวัตกรรมเชิงโมเดลธุรกิจ: พัฒนาโมเดลธุรกิจใหม่เพื่อแก้ปัญหาทางสังคม เช่น ธุรกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์

4) ตามระดับของการเปลี่ยนแปลง

นวัตกรรมเชิงปรับปรุง: พัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น เช่น พัฒนาสูตรอาหารใหม่ ปรับปรุงวิธีการสอน

นวัตกรรมเชิงปฏิวัติ: สร้างสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน เช่น พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ เปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง

ตัวอย่างนวัตกรรมเพื่อสังคม

โครงการข้าวกล่องคุณภาพ: โครงการที่จัดทำอาหารกล่องคุณภาพดีราคา ประหยัดสำหรับเด็กนักเรียนในชนบท

แอปพลิเคชันช่วยเหลือผู้พิการ: แอปพลิเคชันที่ช่วยให้ผู้พิการสื่อสาร แปลภาษา และเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ธนาคารเวลา: โครงการที่แลกเปลี่ยนเวลาและทักษะของสมาชิก ช่วยเหลือผู้ที่ ต้องการความช่วยเหลือ

สวนผักชุมชน: โครงการที่ปลูกผักสวนครัวในชุมชน ช่วยให้คนในชุมชนมีอาหาร ปลอดภัยทาน และสร้างรายได้

1.3 ตัวอย่างนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสังคม

นวัตกรรมเปรียบเสมือนแสงสว่างที่นำทางให้สังคมก้าวหน้า พัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ตัวอย่างนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จมีมากมาย ขึ้นอยู่กับว่าเราจะมองมุมไหน

ด้านการศึกษา:

“โครงการข้าวกล่องนักเรียน” เป็นโครงการริเริ่มโดยภาครัฐ มุ่งหวังให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณภาพ นวัตกรรมนี้นำไปสู่การลดปัญหาเด็กขาดสารอาหาร ส่งผลต่อสุขภาพและการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

“แอปพลิเคชันเรียนออนไลน์” ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่ต้องจำกัดสถานที่ ลดช่องว่างทางการศึกษา ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ให้กับทุกคน

ด้านสาธารณสุข:

“เทเลเมดิซีน” ช่วยให้แพทย์สามารถวินิจฉัยโรคและรักษาผู้ป่วยทางไกล ผ่านระบบวิดีโอคอล เหมาะสำหรับผู้ป่วยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือผู้ที่ไม่สะดวกเดินทางไปพบแพทย์

“แอปพลิเคชันติดตามสุขภาพ” ช่วยให้ผู้ใช้สามารถติดตามสุขภาพของตนเองได้ง่ายๆ ผ่านสมาร์ตโฟน โดยวัดอัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต ระดับน้ำตาลในเลือด เป็นต้น นำไปสู่การป้องกันโรคและดูแลสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านสิ่งแวดล้อม:

“พลังงานแสงอาทิตย์” เป็นแหล่งพลังงานหมุนเวียนที่สะอาด ไร้มลพิษ เหมาะสำหรับการใช้งานในพื้นที่ห่างไกล ช่วยลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล

“ถุงผ้า” เป็นการลดการใช้ถุงพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง ช่วยลดปริมาณขยะพลาสติก รักษาสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจ:

“อีคอมเมิร์ซ” ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงลูกค้าได้ทั่วโลก โดยไม่ต้องมีหน้าร้าน ส่งเสริมโอกาสทางธุรกิจ สร้างงาน สร้างรายได้

“ฟินเทค” ช่วยให้ผู้คนเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว โดยไม่ต้องผ่านธนาคาร ส่งเสริมการเข้าถึงระบบเศรษฐกิจ

ด้านสังคม:

“โซเชียลมีเดีย” เป็นช่องทางการสื่อสารที่ช่วยให้ผู้คนเชื่อมต่อถึงกัน แบ่งปันข้อมูล

ข่าวสาร ความคิดเห็น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม

“จิตอาสา” เป็นการเสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน ส่งเสริมความสามัคคี สร้างสังคมที่มีความเอื้ออาทร

ตัวอย่างเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ยังมีนวัตกรรมอีกมากมายที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสังคม นวัตกรรมเหล่านี้ล้วนมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมความยั่งยืน และสร้างอนาคตที่สดใสให้กับสังคม

นวัตกรรมไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ ซับซ้อน บางครั้งนวัตกรรมที่เรียบง่าย ใช้งานง่าย กลับสร้างผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่ สิ่งสำคัญคือ เราต้องเปิดใจรับสิ่งใหม่ๆ เรียนรู้ พัฒนา และนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาสังคมของเราให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

4 การพัฒนาอย่างยั่งยืน: เป้าหมายสูงสุด

ภาพแห่งอนาคตอันสดใส

นวัตกรรมเปรียบเสมือนแสงนำทาง ส่องสว่างเส้นทางสู่อนาคตที่ยั่งยืน เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนานวัตกรรมมิได้จำกัดอยู่เพียงการตอบสนองความต้องการของปัจจุบัน แต่ยังมุ่งมั่นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่จะหล่อหลอมอนาคตที่ยั่งยืนสำหรับมวลมนุษยชาติ

การผสานพลังแห่งความคิดสร้างสรรค์

นวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน เกิดขึ้นจากการผสานพลังแห่งความคิดสร้างสรรค์จากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาเทคโนโลยี วิธีการ และแนวทางใหม่ ๆ ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ

มุ่งสู่สมดุลแห่งการพัฒนา

นวัตกรรมนี้มุ่งสร้างสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีกับการรักษาสมดุลของธรรมชาติ มุ่งตอบสนองความต้องการของมนุษย์โดยไม่เบียดเบียนทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

ตัวอย่างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน

- **พลังงานหมุนเวียน:** การพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานสะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานน้ำ

- **เทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะ:** การพัฒนาระบบเพาะปลูกและปศุสัตว์ที่ยั่งยืน

- **เทคโนโลยีการจัดการขยะ:** การพัฒนาระบบจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ ลดมลพิษ และส่งเสริมการรีไซเคิล

- เทคโนโลยีการขนส่ง: การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- เทคโนโลยีการก่อสร้าง: การพัฒนาวัสดุและวิธีการก่อสร้างที่ประหยัดพลังงาน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

บทบาทของเรา

ทุกคนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน เราสามารถเริ่มต้นได้ง่ายๆ โดย

- สนับสนุนสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- ร่วมรณรงค์สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนองค์กรและโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน

อนาคตที่ยั่งยืนรออยู่

ด้วยพลังแห่งนวัตกรรมและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เราสามารถสร้างอนาคตที่ยั่งยืน มั่นคง และมั่งคั่งสำหรับทุกคน นวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน เป้าหมายสูงสุดที่เราทุกคนร่วมสร้าง

หลักการและแนวคิดสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. มิติต่างๆ ของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม)

หลักการและแนวคิดสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน: มิติต่างๆ ของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม)

นิยามของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (Toward Sustainable Development) ของรายงาน “อนาคตของเรา” คือ “Sustainable development is development which meets the need of current generation without compromising the ability of future generations to meet their own needs: การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อมาที่จะตอบสนองความต้องการของพวกเขา” (สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556 น.11)

การพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงหมายถึง การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของปัจจุบัน โดยไม่กระทบต่อความสามารถของคนรุ่นหลังในการตอบสนองความต้องการของตนเอง แนวคิดนี้มุ่งเน้นไปที่การบรรลุความสมดุลระหว่างสามเสาหลัก:

เศรษฐกิจ: การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน หมายถึงการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับทุกคน โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือสร้างภาระให้กับคนรุ่นต่อไป

สังคม: การพัฒนาทางสังคมที่ยั่งยืน หมายถึงการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างสังคมที่ยุติธรรมและครอบคลุม

สิ่งแวดล้อม: การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หมายถึงการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ทั้งสามเสาหลักนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง การพัฒนาที่ยั่งยืนไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่มีการพัฒนาอย่างสมดุลในทุกมิติ

มิติต่างๆ ของการพัฒนาอย่างยั่งยืน:

เศรษฐกิจ: การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุม: การสร้างงานที่มีคุณภาพ การเข้าถึงบริการทางการเงิน และการลดความยากจน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ: การส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน การลดการใช้พลังงาน และการจัดการขยะ และการพัฒนาเทคโนโลยีที่ยั่งยืน: การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในเทคโนโลยีสีเขียว และการส่งเสริมนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สังคม: การเข้าถึงการศึกษาและสาธารณสุข: การให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพที่ครอบคลุม และโอกาสในการพัฒนาทักษะ ความเท่าเทียมทางเพศและการรวมเข้าด้วยกัน: การส่งเสริมสิทธิสตรี การปกป้องเด็ก และการต่อสู้กับการเลือกปฏิบัติ และสันติภาพและความยุติธรรม: การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข การเคารพสิทธิมนุษยชน และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

สิ่งแวดล้อม: การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ: การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การปรับตัวต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการปกป้องระบบนิเวศที่เปราะบาง การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ: การอนุรักษ์สัตว์ป่า พืช และถิ่นที่อยู่อาศัย การส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน และการต่อสู้กับการค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมาย

มลพิษ: การลดมลพิษทางอากาศ น้ำ และดิน การส่งเสริมพลังงานสะอาด และการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

ตัวอย่างของเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน: ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน สร้างหลักประกันการมีสุขภาพะที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย ให้การศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุม ยุติธรรม และเท่าเทียม และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน บรรลุความเท่าเทียมทางเพศและเสริมพลังให้

สตรีและเด็กผู้หญิงทุกคน และปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศบนบก ต่อสู้กับการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ หยุดยั้งและย้อนกลับการเสื่อมโทรมของดิน

2. ความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่ออนาคต

การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของปัจจุบัน โดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นต่อไป เป็นแนวทางการพัฒนาที่คำนึงถึงมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ ความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่ออนาคต มีดังนี้

1. เศรษฐกิจ: การพัฒนาอย่างยั่งยืน ช่วยให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยไม่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง ส่งเสริมการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระจายความมั่งคั่งสู่ชุมชน และช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

2. สังคม: การพัฒนาอย่างยั่งยืน ช่วยให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เข้าถึงบริการพื้นฐาน เช่น การศึกษา สาธารณสุข และที่อยู่อาศัย ส่งเสริมความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคม และสร้างความมั่นคงทางสังคมและลดปัญหาอาชญากรรม

3. สิ่งแวดล้อม: การพัฒนาอย่างยั่งยืน ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ป้องกันมลพิษและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และช่วยให้โลกน่าอยู่และยั่งยืนสำหรับคนรุ่นต่อไป

โดยสรุป การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความสำคัญต่ออนาคตของมนุษยชาติ ช่วยให้เราบรรลุเป้าหมายในการสร้างโลกที่มั่งคั่ง ยุติธรรม และยั่งยืนสำหรับทุกคน

ตัวอย่างของการพัฒนาอย่างยั่งยืน การใช้พลังงานหมุนเวียน การเกษตรอินทรีย์ การจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ป่าไม้ และการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน

ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน เราสามารถเริ่มต้นได้ง่ายๆ โดยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ชีวิต เช่น ประหยัดพลังงาน ลดขยะ ใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ร่วมรณรงค์ให้ผู้อื่นตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน อนาคตของโลกอยู่ในมือของเรา ร่วมสร้างอนาคตที่ยั่งยืนสำหรับลูกหลานของเราด้วยกัน

3. บทบาทของ อปท. ในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในหลายมิติ ดังนี้:

1) การมีส่วนร่วมของประชาชน: อปท. มีหน้าที่ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและกำหนดนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กับการพัฒนา และการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

2) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ: อปท. มีหน้าที่จัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ป่าไม้และแหล่งน้ำ การจัดการมลพิษ การส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน และการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน

3) การพัฒนาเศรษฐกิจ: อปท. มีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการพัฒนาทักษะแรงงาน

4) การพัฒนาสังคม: อปท. มีหน้าที่พัฒนาสังคมในท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า การให้บริการด้านการศึกษา การให้บริการด้านสาธารณสุข การให้บริการด้านสวัสดิการสังคม การส่งเสริมความยุติธรรมและความเท่าเทียม

5) การพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม: อปท. มีหน้าที่รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น การจัดการมลพิษ การรักษาความสะอาด การจัดการขยะ และการพัฒนาพื้นที่สีเขียว

ตัวอย่างของบทบาท อปท. ในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน: เทศบาลเมืองแม่ใจ จังหวัดพะเยา ได้จัดทำแผนพัฒนาเมืองแม่ใจอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเมืองแม่ใจให้เป็นเมืองที่น่าอยู่อาศัย และยั่งยืน แผนดังกล่าวประกอบด้วยกลยุทธ์ต่างๆ มากมาย รวมทั้ง การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การอนุรักษ์ป่าไม้และแหล่งน้ำ การส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน การพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาทักษะแรงงาน การให้บริการด้านการศึกษา การให้บริการด้านสาธารณสุข การจัดการมลพิษ การรักษาความสะอาด การจัดการขยะ การพัฒนาพื้นที่สีเขียว

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง จังหวัดเพชรบุรี ได้จัดทำโครงการธนาคารขยะ โครงการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อลดปริมาณขยะและส่งเสริมการรีไซเคิล โครงการนี้ประสบความสำเร็จอย่างมาก and has helped to reduce the amount of waste going to landfills.

โดยสรุป อปท. มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในท้องถิ่น โดย อปท. สามารถส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้หลากหลายวิธี รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม and การพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

อำนาจหน้าที่ และบทบาทของ อปท. ตามกฎหมาย

1. กลยุทธ์และแนวทางการส่งเสริมนวัตกรรมโดย อปท.

อำนาจหน้าที่ และบทบาทของ อปท. ตามกฎหมาย: กลยุทธ์และแนวทางการส่งเสริมนวัตกรรมโดย อปท. บทบาทสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในฐานะผู้ผลักดันและส่งเสริมนวัตกรรมตามกรอบกฎหมายที่กำหนดไว้ อปท. มีอำนาจหน้าที่ และบทบาทสำคัญดังต่อไปนี้

หน้าที่ตามกฎหมาย: การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: อปท. มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ โดยคำนึงถึงบริบทและความต้องการของท้องถิ่น แผนพัฒนาท้องถิ่นนี้ควรส่งเสริมและสนับสนุนการใช้นวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและกิจกรรมต่างๆ

การจัดบริการสาธารณะ: อปท. มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะต่างๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่น การจัดบริการเหล่านี้ควรมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และคำนึงถึงความยั่งยืน นวัตกรรมสามารถช่วยให้อปท. พัฒนาบริการสาธารณะให้มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชน และใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น: อปท. มีหน้าที่ส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น นวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น อปท. สามารถส่งเสริมนวัตกรรมโดยการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สตาร์ทอัพ และผู้ประกอบการท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชน: อปท. มีหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น นวัตกรรมสามารถช่วยให้อปท. กระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น

บทบาท: ผู้สนับสนุน: อปท. สามารถสนับสนุนนวัตกรรมได้หลายวิธี เช่น การให้ทุนสนับสนุน การจัดตั้งพื้นที่สำหรับการทดลองนวัตกรรม การจัดอบรมและให้คำปรึกษา

ผู้ประสานงาน: อปท. สามารถประสานงานระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนวัตกรรม เช่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม มหาวิทยาลัย และหน่วยงานวิจัย

ผู้กำหนดกฎระเบียบ: อปท. สามารถออกกฎระเบียบและข้อบังคับเพื่อส่งเสริมนวัตกรรม

ต้นแบบ: อปท. สามารถนำร่องใช้นวัตกรรมในกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น

กลยุทธ์และแนวทางการส่งเสริมนวัตกรรมโดย อปท.:

- การพัฒนากลยุทธ์นวัตกรรมท้องถิ่น: อปท. ควรพัฒนากลยุทธ์นวัตกรรมท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น กลยุทธ์นี้ควรระบุเป้าหมาย กลยุทธ์ และ

แผนปฏิบัติการที่ชัดเจน

- การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม: อปท. ควรสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมที่สนับสนุนการใช้นวัตกรรม ระบบนิเวศนี้ควรมีกองกำลังต่างๆ เช่น พื้นที่สำหรับการทดลอง นวัตกรรม แหล่งเงินทุน กำลังคน และเครือข่าย

- การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน: อปท. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมนวัตกรรมต่างๆ ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการระดมความคิด การออกแบบ การทดลอง และการประเมินผลนวัตกรรม

- การสร้างความรู้ความเข้าใจ: อปท. ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมแก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย กลยุทธ์นี้สามารถทำได้ผ่านการจัดอบรม การให้ข้อมูลข่าวสาร และการรณรงค์

ตัวอย่างบทบาทของ อปท. ในการส่งเสริมนวัตกรรม

จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ (incubator) หรือ สวนวิทยาศาสตร์ (science park)

- สนับสนุนเงินทุนวิจัยและพัฒนา
- จัดตั้งรางวัลประกวดนวัตกรรม
- ฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านนวัตกรรม
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ
- ออกกฎหมายและข้อบังคับท้องถิ่นที่เอื้อต่อนวัตกรรม

2. กรณีศึกษา: อปท. ที่ประสบความสำเร็จในการนำนวัตกรรมมาพัฒนาสังคม
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั่วประเทศไทย ต่างมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ด้วยการริเริ่มโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย หนึ่งในแนวทางที่มีประสิทธิภาพ คือ การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม กรณีศึกษาเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของ อปท. ในการนำนวัตกรรมมาพัฒนาสังคมในมิติต่างๆ ดังนี้

- **การแก้ปัญหา:** อปท. หลายแห่งประสบปัญหาเรื้อรัง เช่น ปัญหามลพิษ ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาน้ำท่วม ฯลฯ โดยใช้นวัตกรรมมาออกแบบวิธีการแก้ปัญหาที่ชาญฉลาดและยั่งยืน ตัวอย่างเช่น เทศบาลเมืองหัวหิน นำเทคโนโลยี IoT มาติดตั้งระบบเซ็นเซอร์วัดระดับน้ำและแจ้งเตือนภัยน้ำท่วมล่วงหน้า ช่วยลดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

- **การพัฒนาเศรษฐกิจ:** อปท. ส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น ผ่านนวัตกรรมที่หลากหลาย เช่น การสนับสนุนธุรกิจชุมชน การพัฒนาสินค้า OTOP การส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงนวัตกรรม ตัวอย่างเช่น เทศบาลตำบลท่าชี จ.สุราษฎร์ธานี พัฒนาแอปพลิเคชัน “ท่าชีกินเที่ยว” เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวค้นหาร้านอาหาร สินค้า และสถานที่ท่องเที่ยวท้องถิ่นได้สะดวก

- **การพัฒนาคุณภาพชีวิต:** อปท. มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผ่านนวัตกรรมด้านต่างๆ เช่น การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ตัวอย่างเช่น เทศบาลนครขอนแก่น พัฒนาระบบ Telemedicine เพื่อให้ผู้ป่วยในชนบทสามารถปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญผ่านระบบวิดีโอคอล ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการเดินทาง

บทสรุป กรณีศึกษาเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงพลังของนวัตกรรม ที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกต่อสังคม อปท. ทั่วประเทศไทย ควรศึกษาและนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาพื้นที่และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

ประเด็นสำคัญ

- นวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม
- อปท. ทั่วประเทศไทย ต่างมุ่งมั่นนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้
- กรณีศึกษาเหล่านี้ เป็นตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ
- อปท. ควรศึกษาและนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาพื้นที่และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

ตัวอย่าง

- เทศบาลเมืองหัวหิน นำเทคโนโลยี IoT มาติดตั้งระบบเซ็นเซอร์วัดระดับน้ำและแจ้งเตือนภัยน้ำท่วมล่วงหน้า(เทศบาลเมืองหัวหิน , 2567)

- เทศบาลตำบลท่าชี จ.สุราษฎร์ธานี พัฒนาแอปพลิเคชัน “ท่าชีกินเที่ยว” เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวค้นหาร้านอาหาร สินค้า และสถานที่ท่องเที่ยวท้องถิ่นได้สะดวก (เทศบาลตำบลท่าชี, 2567)

- เทศบาลนครขอนแก่น พัฒนาระบบ Telemedicine เพื่อให้ผู้ป่วยในชนบทสามารถปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญผ่านระบบวิดีโอคอล (เทศบาลนครขอนแก่น, 2567)

องค์ความรู้จากการศึกษา

“นวัตกรรมขับเคลื่อนพัฒนาสังคม: บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” สามารถสรุปได้ดังนี้:

นวัตกรรมขับเคลื่อนพัฒนาสังคม:

การนำเอาความคิดใหม่ ๆ เทคโนโลยี หรือกระบวนการที่ปรับปรุงขึ้นมาใช้เพื่อ

พัฒนาสังคม

ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาสังคมและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะ

1. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและการให้บริการสาธารณะ

2) เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลปัญหาของชุมชนและนำมาวางแผนพัฒนา

3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน

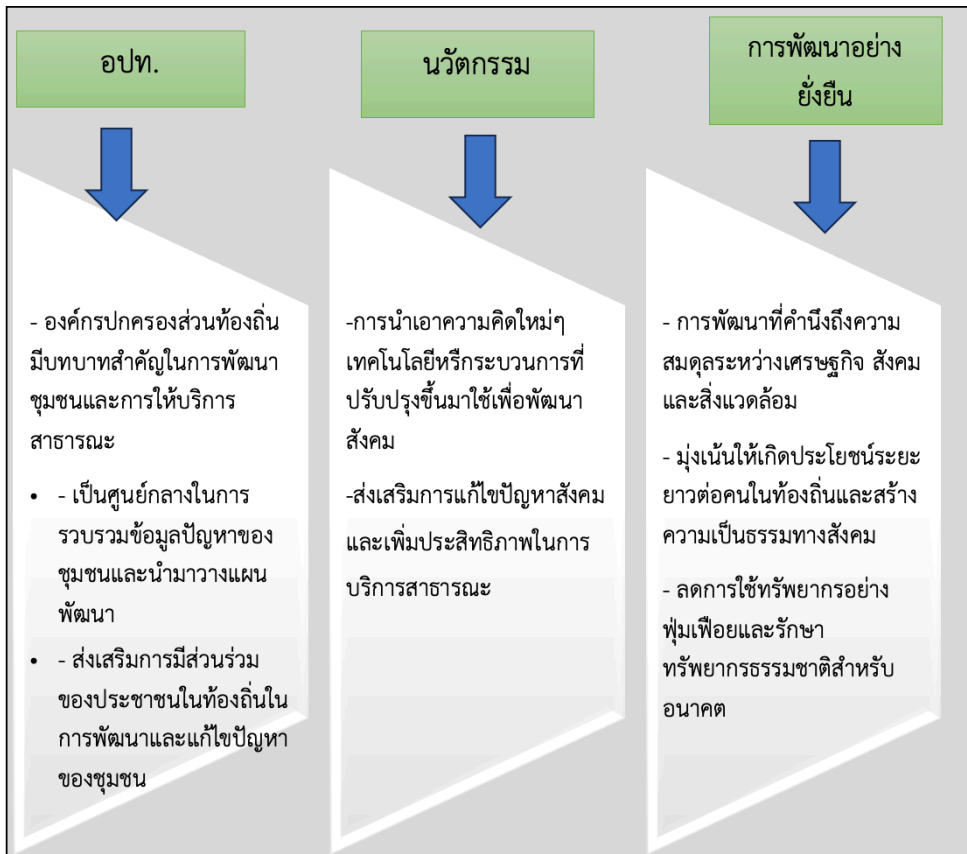
2. การพัฒนาอย่างยั่งยืน:

1) การพัฒนาที่คำนึงถึงความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2) มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ระยะยาวต่อคนในท้องถิ่นและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

3) ลดการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและรักษาทรัพยากรธรรมชาติสำหรับอนาคต

การนำเอาแนวคิดกรรมมาใช้โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน จะสามารถช่วยให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงในระยะยาวอย่างเป็นระบบ

แผนภาพ : แสดงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างนวัตกรรมขับเคลื่อนพัฒนาสังคมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (สงเคราะห์โดยผู้เขียน)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในท้องถิ่น ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมของประชาชน: อปท. ต้องส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาและตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับท้องถิ่น
- 2) การกระจายอำนาจ: อปท. ควรได้รับการกระจายอำนาจและทรัพยากรจากภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้สามารถบริหารจัดการท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง
- 3) การพัฒนาเศรษฐกิจ: อปท. ควรส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นโดยสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เกษตรกร และธุรกิจท้องถิ่นอื่นๆ

4) การพัฒนาสังคม: อปท. ควรจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ เช่น การศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคม และที่อยู่อาศัย

5) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม: อปท. ควรส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดมลพิษ และส่งเสริมการพัฒนาพลังงานหมุนเวียน

6) การยึดหลักพุทธธรรมาภิบาล: อปท. ควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และรับผิดชอบต่อประชาชน

7) การสร้างเครือข่าย: อปท. ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการนำนวัตกรรม มาขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน พบว่า นวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาและสร้างโอกาสใหม่ๆ ให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อปท. ในฐานะหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้นวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สรุป

นวัตกรรม เป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม โดยช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกและสร้างสรรค์

การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นเป้าหมายสูงสุดที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของปัจจุบันโดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง

อปท. มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมนวัตกรรม เนื่องจากมีความเข้าใจในบริบทของท้องถิ่นและมีความใกล้ชิดกับประชาชน

กลยุทธ์และแนวทาง ในการส่งเสริมนวัตกรรมโดย อปท. อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ แต่โดยทั่วไปจะเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการสนับสนุนทางด้านงบประมาณและทรัพยากร

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ อปท. สามารถนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนาในด้านต่อไปนี้

- การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา
- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ กับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
- การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในระดับท้องถิ่น
- การจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนโครงการนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
- การประเมินผล และปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

การนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาสังคมเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความพยายาม อย่างไรก็ตาม หาก อปท. ทุกแห่งร่วมมือกันอย่างจริงจัง จะสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้

คำถามเพื่อการพิจารณาเพิ่มเติม

1. อะไรคืออุปสรรคสำคัญในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาสังคมในประเทศไทย?
2. มีนโยบายใดบ้างที่รัฐบาลควรมีเพื่อสนับสนุนการทำงานของ อปท. ในด้านนี้?
3. เทคโนโลยีใดบ้างที่น่าจะนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น?

บรรณานุกรม

- กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2566). *รายงานการพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด
- เทศบาลนครขอนแก่น (ออนไลน์) <https://www.kkmuni.go.th/> (เข้าถึงข้อมูล 21 กรกฎาคม 2567)
- เทศบาลเมืองหัวหิน (ออนไลน์) <https://www.huahin.go.th/new/frontpage> (เข้าถึงข้อมูล 21 กรกฎาคม 2567)
- เทศบาลเมืองท่าชี (ออนไลน์) <https://www.thachi.go.th/frontpage> (เข้าถึงข้อมูล 21

กรกฎาคม 2567)

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. <http://www.nesac.go.th> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2567)

สถาบันพระปกเกล้า (ออนไลน์) <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title> (เข้าถึงข้อมูล 25 กรกฎาคม 2567)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (พ.ศ. 2566-2570). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2556). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2548). *สุดยอดนวัตกรรมไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

Brundtland, G. H. (1987). *Our Common Future (The Brundtland Report)*. Oxford University Press.

Loveridge, D., & Street, P. (2005). *Local Authorities and the Promotion of Innovation: A Global Perspective*. OECD Publishing.

Mulgan, G. (2019). *Social Innovation: How Societies Find the Power to Change*. Policy Press.

Robson, W. A. (1953). "Local Government" in *Encyclopedia of Social Science*. Vol. x

Sachs, J. D. (2015). *The Age of Sustainable Development*. Columbia University Press.

Wolfram, M. (2018). "Cities Shaping Grassroots Niches for Sustainability Transitions: Conceptual Reflections and an Exploratory Case Study." *Journal of Cleaner Production*